

Asia: VN/34423/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5§:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2§:n ja 38 §:n muuttamisesta

Kommentit biopolttoöljyn jakeluelvoitteen nostoon

MTK pitää epäjohdonmukaisena, että tieliikenteen puolella jakeluelvoitetta lasketaan väliaikaisesti, mutta biopolttoöljyn jakeluelvoitetta esitetään kiristettäväksi tuntuvasti. Tieliikenteen jakeluelvoitteen väliaikaisen laskemisen perusteena käytetään polttoaineiden hinnan nousua. MTK muistuttaa, että polttoöljyn hinnat ovat nousseet vastaavasti dieselin hinnan nousun kanssa ja että öljyn maailmanmarkkinahintojen nousu nostaa molempien polttoaineiden hintoja. Polttoöljyn hinnan nousu kärjistää maatilatalouden heikkoa maksuvalmiustilannetta.

”Selvityksessä on arvioitu jakeluelvoitteen noston vaikutuksia maatalousyrittäjien liiketoimintaan. Arviointia on tehty keskimääräisen maatilan sekä Tilastokeskuksen tilastoiman maatalouden kevyen polttoöljyn kulutuksen kautta. Tarkastelun referenssivuotena on ollut vuosi 2020. Alustavien tulosten mukaan 30 prosentin biopolttoöljyn jakeluelvoite lisäisi keskimääräisen maatilan polttoainekuluja noin 1100 euroa vuodessa. Tämä vastaa vajaan 2 prosentin nousua maatilan kustannuksissa. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että jakeluelvoitteen vaikutuksesta kohonneilla polttoainekustannuksilla on selkeä vaikutus maatilojen talouteen. Todellisuudessa vaikutus on kuitenkin hyvin vaihteleva riippuen maatilasta, sillä maatilojen tyyppi ja koko vaikuttavat selvästi niiden kustannus- ja tulorakenteeseen.”

MTK huomauttaa, että referenssivuotena 2020 Venäjä ei ollut vielä aloittanut hyökkäyssotaansa Ukrainaan, eikä maatilatalous kärsinyt historiallisesta kustannuskriisistä. Vaikka biopolttoöljyn jakeluelvoitteen suhteellinen hintoja nostava vaikutus säilyisikin samana, ovat polttoöljyn hinnat absoluuttisesti aivan eri tasolla kuin vuonna 2020. Nykyisessä tilanteessa MTK pitää mahdollisena

arvioida polttoöljyn hintakehitystä 2030 asti. Vain se näyttää selvältä, että palautumista edullisempien polttoaineiden aikaan ei ole lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä odotettavissa. Mikään ei viittaa siihen, että öljyn hinnoissa oltaisiin palautumassa aikaisemmalle tasolle vuoteen 2026 mennessä, jolloin biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen asteittaisen kiristymisen pitäisi alkaa. MTK on huolestunut tilanteesta, jossa kohoavat polttoaineiden hinnat kohdentuvat ensisijaisesti elintarvikehuoltovarmuutemme kannalta keskeisiin nuoriin ja laajentaneisiin maatilayrittäjiin.

MTK esittää, että biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen nostamisesta pidättäydytään toistaiseksi. Ellei tähän ole edellytyksiä, tulisi keväällä 2022 toteutetusta maatalouden energiatuotteen valmisteveron lisäpalautuksesta säätää lailla pysyvä ratkaisu samassa aikataulussa kuin biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen nostosta tehtävä lakiesitys on määrä antaa. Tällä toimenpiteellä pystyttäisiin kompensoimaan biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen maatalotaloudelle aiheuttamia nousevia kustannuksia.

Kommentit kestävyyslakiin esitettyihin muutoksiin

”4.2.3. Kestävyyslain muutoksen vaikutukset biokaasutoimijoille

Muutos ei käytännössä vähentäisi yritysten verotusta, sillä nykyisen lainsäädännön epä johdonmukaisuus on hoidettu väliaikaisesti Verohallinnon ohjeistuksella, jonka perusteella lämmitysbiokaasu on verotonta, mikäli tietyt ohjeessa mainitut edellytykset täyttyvät. Näin ehdotettu muutos ei vaikuttaisi yritysten verotukseen vaan ainoastaan selkeyttäisi oikeustilaa.

Ehdotettu muutos kuitenkin lisäisi kestävä lämmitysbiokaasun käyttäjien hallinnosta taakkaa ja kustannuksia, sillä he joutuisivat vastaisuudessa hakemaan kestävyysjärjestelmän hyväksyntää Energiavirastolta. Kestävyysjärjestelmän hyväksyminen edellyttää tiettyjen laadullisten kriteerien täyttymistä, minkä lisäksi toiminnanharjoittajalta vaaditaan vuosittaista raportointia tuotetusta ja käytetystä biokaasusta. Päätösmaksu suppean toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymisestä on 4 000 euroa. Lisäksi kestävyyslain mukaisen ennakkotiedon päätösmaksu on 5 000 euroa. Hakemuksen valmistelu aiheuttaa työtä biokaasutoimijoille ja joissakin tapauksissa voi olla tarpeen hyödyntää ulkopuolisia asiantuntijoita.”

MTK:n mukaan lakiesityksessä on tarpeen varmistaa, etteivät sellaiset toiminnanharjoittajat, joilta voimassa oleva uusiutuvan energian direktiivi ei edellytä kestävyysjärjestelmää, eivät joudu sellaista myöskään Energiavirastosta hakemaan, että voisivat varmistaa sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain mukaisen verottomuuden.

Käytännössä tällä tarkoitetaan, että lakimuutoksella ei aiheuteta muutoksia nykyisin voimassa olevan energiaverotusohjeen kappaleisiin 3.3.2 ja 3.3.3, eikä biokaasun pientuottajilta edellytetä kestävyyskriteerijärjestelmän hakemista Energiavirastosta ja tästä aiheutuvan 4000€ viranomaisen päätösmaksun maksamista verottomuuden takaamiseksi.

Ote voimassa olevasta energiaverotusohjeesta:

”3.3.2 Biokaasun pientuottaja

Biokaasun pientuottajalla tarkoitetaan sellaista tuotantolaitosta, joka tuottaa biokaasua enintään 1 GWh kalenterivuoden aikana. Jos vuosituotantoraja ylittyy, pitää valmisteverot maksaa kaikesta tuotetusta biokaasusta, joka on käytetty verolliseen tarkoitukseen.

Kaikki pientuottajan tuottama biokaasu on verotonta paikallisesti käytettynä. Verotonta on myös biokaasu, joka ei täytä kestävyyskriteereitä. Pientuottajan ei siis tarvitse osoittaa biokaasun kestävyyttä.

Käytännössä pientuottaja joutuu maksamaan veroa vain silloin, jos kaasua syötetään sellaiseen jakeluverkkoon, joka ei ole rekisteröitynyt verovelvolliseksi.

Jos pientuottajan tuottamaa kaasua siirretään verottomasti siirto-/jakeluverkkoon tai verottomaan varastoon, tuotteen verottomuus ei seuraa kyseessä olevaa kaasua. Kyseisen verovelvollisen on suoritettava verot siinä vaiheessa, kun kaasu luovutetaan veronalaiseen kulutukseen.

Pientuottajan verokausi on kalenterivuosi. Veroilmoitus annetaan ja verot suoritetaan verokautta seuraavan helmikuun 12 päivä.

3.3.3 Biokaasun kestävyys

Kaasun kestävyydellä tarkoitetaan sitä, että se täyttää biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013), jatkossa kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit ja jonka kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisessa noudatetaan, mitä mainitussa laissa säädetään. Käytännössä biokaasulaitoksella tulee olla Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä. Biokaasun pientuottajan ei kuitenkaan tarvitse osoittaa kaasun kestävyyttä.

Jos biokaasun tuottajalla ei ole Energiaviraston hyväksymää kestävyysjärjestelmää eikä kestävyysjärjestelmän hyväksyminen ole vireillä Energiavirastossa, katsotaan kyseisen tuottajan biokaasu ei-kestäväksi. Tässä tapauksessa valmisteverot tulee suorittaa ”tavallisen” biokaasun verotasolla (=maakaasun verotaso).

Poikkeuksena edellisessä kappaleessa esitettyyn on seuraava tilanne, jossa biokaasun tuottaja ei pysty kestävyyslain perusteella hyväksyttämään kestävyysjärjestelmää Energiavirastossa. Jos biokaasun tuotantoa on yli 1 GWh vuodessa eikä tuottajalla ole vähintään 2 MW nimellislämpötehoista laitosta, eikä laitos ole hakeutunut jakeluvaihteen alaisuuteen eli tuottajalla ei ole oikeutta kestävyyslain 2 §:n perusteella saada kestävyysjärjestelmää, kyseisen tuottajan biokaasun katsotaan olevan verotuksen näkökulmasta kestävä ilman Energiaviraston hyväksymää kestävyysjärjestelmää. ...”

Kommentit lakiesityksessä esitettyihin arvioihin mahdollisuudesta lisätä biokaasu biopolttoöljyn jakeluvaihteen

”Esityksen valmistelun aikana selvitettiin mahdollisuutta lisätä biokaasu, sähköpolttoaineet ja sähkö biopolttoöljyn jakeluelvoitteeseen.

Biokaasun lisäämistä jakeluelvoitteeseen arvioitiin Työkoneiden kustannustehokkaat päästövähennyskeinot –selvityksessä. Selvityksen johtopäätöksenä biokaasun sisällyttämistä biopolttoöljyn jakeluelvoitteeseen ei suositeltu, koska biokaasun sisällyttäminen ei aidosti lisäisi biokaasun käyttömääriä, houkuttelevuutta tai kannattavuutta.

Selvityksen mukaan biokaasun sisällyttämistä biopolttoöljyn jakeluelvoitteeseen ei puolla esimerkiksi se, että biopolttoöljyn jakeluelvoitteessa ei ole lisä- tai vähimmäisosuusveloitetta liikenteen jakeluelvoitelain liitteen A-osan raaka-aineista tuotetuille uusiutuville polttoaineille. Näin ollen lämmitys- ja työkonekäytössä kestävästi tuotetun biokaasun jakelusta ei syntyisi vastaavaa tiketti-arvoa kuin tieliikenteen puolella, jossa biometaanilla voidaan korvata kalliita lisäveloitteen edellyttämiä liikenteen jakeluelvoitelain liitteen A-osan raaka-aineista tuotettuja nestemäisiä biokomponentteja. Metaanikäyttöisten työkoneiden tarjonta on myös hyvin rajallista ja metaanin tankkauksen järjestäminen työmaille voi olla haasteellista. Tietyvästi yhdellä traktorivalmistajalla on tällä hetkellä tarjolla metaanikäyttöinen traktori. Nesteytettyä kaasua hyödyntävien työkoneiden tarjonta saattaa kasvaa tulevaisuudessa, mutta ainakaan tällä hetkellä näissä ei arvioida olevan kovin suurta potentiaalia. Biokaasu voisi jossain määrin korvata fossiilisia polttoaineita lämmityskäytössä.”

MTK yhtyy tehtyyn arvioon biokaasun kysyntää koskien, jos biokaasu olisi sisällytetty biopolttoöljyn jakeluelvoitteeseen. MTK pitää tehtyä ratkaisua, jossa biokaasu, sähköpolttoaineet ja sähkö on jätetty biopolttoöljyn jakeluelvoitejärjestelmän ulkopuolelle, oikeana. Tilanne siis poikkeaa tieliikenteen puolella käytössä olevan jakeluelvoitteen kanssa. MTK:n näkemyksen mukaan olennaista on, että biokaasu säilyy jatkossakin verottomana polttoaineena lämmitys ja työkonekäytössä. Jos verottomuus muuttuisi, olisi tarpeen tarkastella, kannustaisiko biokaasun sisällyttäminen biopolttoöljyn jakeluelvoitteeseen lisäämään biokaasun käyttöä myös maatilatalouden yhteydessä. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että samalla toteutettaisiin verotettavien kaasujen sisällyttäminen maatalouden energiaveron palautusjärjestelmään.

Helsingissä 15.7.2022

Anssi Kainulainen

Päivi Nerg

energia-asiantuntija

Elinvoimajohtaja

Anssi Kainulainen